
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הכירו את המדע: התפתחות שפה - 51115

תאריך עדכון אחרון 25-09-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פסיכולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ענבל ארנון

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: inbal.arnon@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום שני 11-12

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס זה תערך הכרות ראשונית עם התהליך המדעי והתוצר האקדמי מדעי העיקרי שלו - המאמר המדעי. במהלך הקורס התלמידים/ות יחפשו, יקראו, יבינו, ינתחו, יבקרו ויצילו בכתה מאמרים מדעיים בנושאים שונים ומגוונים בתחום רכישת השפה.

מטרות הקורס:

המטרה העיקרית של הקורס היא לאפשר לתלמידים להתנסות בחיפוש, קריאה, הבנה והצגה של מאמרים מדעיים, תוך הנגשה, הבניה והנחיה אינטנסיבית על ידי המורה. הקורס מיועד להוביל את התלמידים/ות ליכולת לחפש ולהבין מאמרים מדעיים באופן עצמאי בהמשך הלימודים במחלקה לפסיכולוגיה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

סיום הקורס התלמידים יהיו מסוגלים ברמה בסיסית: • לחפש ביעילות מאמרים בנושאים ספציפיים במאגרי מידע שונים. • להעריך ולהחליט במהלך חיפוש המידע (על סמך פרמטרים תכניים וביבליומטריים) איזה מהמאמרים בנושא יותר מרכזיים ושווים קריאה מעמיקה והתמקדות. • להגדיר, לזהות ולהבין את הרקע, הרציונל, השיטות, התוצאות והמסקנות העיקריות של מאמר מדעי. • לסכם ולנסח בתקציר את חלקי המאמר שנזכרו לעיל, תוך הבחנה בין נושאים/ממצאים עיקריים לעומת משניים במאמר. • לבנות מצגת של הרקע, הרציונל, השיטות, התוצאות והמסקנות העיקריות של מאמר מדעי ולהציג אותה בכתה. • להסביר אילו מאמרים קודמים הובילו את כותבי המאמר לשאול את שאלות המחקר. • על סמך הנקודה הקודמת לבנות מצגת המסכמת, מדגימה, ומפרשת את ההתפתחות ההיסטורית של נושא/שאלת מחקר ספציפית/ת במשך מספר עשורים של מחקר בתחום.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: שלושת השעורים הראשונים יתבססו על הרצאות פרונטליות ודיונים בכתה. בשעורים אלה נערוך הכרות עם עולם המדע, מהגשת גרנטים ועד לפירסום מאמרים מדעיים (כולל מאמרים ניסויים, מאמרי סקירה, פרקים בספרים ערוכים). נערוך היכרות גם עם המבנה, המטרות ושיטות החיפוש של מאמר מדעי, ועם העקרונות הבסיסיים של כתיבה מדעית. שאר השעורים במהלך השנה יתבססו על הצגות/הרצאות של התלמידים, כמפורט בסעיף הבא (תכנית הלימודים בקורס). בנוסף, יערכו פגישות של קבוצות קטנות ופגישות אישיות עם המורה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

לאחר שלושת השעורים הראשונים, בהם יוסברו המבנה, המטרות, עקרונות הכתיבה ושיטות החיפוש של מאמר מדעי, הקורס יתבסס על המטלות הבאות של התלמידים: מטלה ראשונה: לפני כל שיעור כל הסטודנטים יקראו מאמר סקירה (Review) בנושא ספציפי מתוך תחום הפסיכוביולוגיה, מתוך כתב

העת American Scientific.

מטלה שניה: תלמידי הכתה יתחלקו לקבוצות בנות 4 סטודנטים. בכל שעור תהיה קבוצה אחת אחראית על הדיון במאמר. חברי הקבוצה יכינו מספר שאלות (בין עשר לעשרים) לגבי הנושאים השונים שכלולים במאמר. השאלות יכולות להיות קשורות ישירות לתוכן המאמר, ובנוסף רצוי לחבר שאלות אינטגרציה והבנה. ניתן גם לשאול שאלות כלליות, כגון: מהי השאלה המדעית הכללית שהמאמר מנסה לענות עליה? כיצד התחיל המחקר בשאלה זו? מהם כיווני המחקר הנוכחיים? באיזה שיטות משתמשים כדי לחקור את שאלות המחקר בתחום זה? מהן ההשלכות של המחקר בתחום ספציפי זה להבנה כללית של המח וההתנהגות? האם ניתן להציע כוונות מחקר עתידיות שיוכלו לתרום להעמקת הידע בתחום? וכד'. חברי הקבוצה האחראית צריכים להכין מצגת הכוללת את התשובות הנכונות ולהיות מוכנים לתקן או להוסיף על תשובות התלמידים.

מטלה שלישית: כל שני סטודנטים מהקבוצה יקראו מאמר ניסויי הקשור לנושא מאמר הסקירה ויציג במשך כ- 20 דקות את הרציונל והשאלות המחקריות העיקריות, את השיטות ומערך המחקר, את התוצאות העיקריות ואת משמעותן.

מטלה רביעית: הצגה בכתה וכתובת עבודה המתחקה אחרי השורשים המדעיים והרעיוניים של מאמר מדעי עכשווי. גם עבודה זו תתבצע בקבוצות. בשלב ראשון יש לבחור מאמר בתחום רכישת השפה שפורסם בשנתיים האחרונות 2012-2013 באחד מכתבי העת המובילים בתחום. לאחר קריאה והבנה של המאמר עליכם: (1) לסכם בקצרה (מקסימום 1/2 חצי עמוד מודפס) את הנושאים והשאלות המדעיות בהן המאמר עוסק, את הממצאים העיקריים בהקשר של השאלות המרכזיות (אין צורך לפרט את כל התוצאות) ושניים-שלושה משפטים על המסקנות העולות מהמחקר. (2) יש לבחור מתוך הרשימה הביבליוגרפית את המאמר העיקרי שממנו נשאב הרציונל לעריכת המחקר. יש לנמק בכתב את הבחירה ולהסביר מדוע דווקא מאמר זה הוביל את קו המחקר שנמשך במאמר החדש (מקסימום חצי עמוד מודפס). (3) את המאמר שנבחר בדרך זו יש להשיג בספריה ולחזור על התהליך 4 פעמים נוספות, עד שמגיעים למאמר המקורי שהווה את הרציונל הראשוני למחקר בנושא (רק אם מדובר במקור ממש "עתיק" ניתן לקרוא עליו במקורות עקיפים כמו ספרי עיון גם אך אריסטו עד להגיע חובה אין) '70-ה שנות עד לפחות להגיע רצוי. (אנציקלופדיה או (textbook) זו אפשרות). (4) לסכם יש להציג באופן אינטגרטיבי את התפתחות הרעיון המדעי שהוביל לעריכת המחקר החדש (חצי עד שלושת רבעי עמוד. רצוי לשלב תאור גרפי של שלב אינטגרטיבי זה).

חומר חובה לקריאה:

רשימת המאמרים עבור המטלה הראשונה:

1. Gopnik, A. (2010). How babies think. *Scientific American Mind*, 303, 76-81
2. Kuhl, P. (2015). Baby Talk. *Scientific American Mind*, 313, 64-69
3. Hartshorne, J.K. (2009). Why don't babies talk like adults? *Scientific American Mind*, 20, 58-61
4. Dye, M. (2011). Why Johnny can't name him colours, *Scientific American Mind*, 22, 48-51
5. Balter, W. (2016). Language Wars, *Scientific American Mind*, 314, 60-65 (origin of language)
6. Lessmoellmann, A. (2006). Can we talk? *Scientific American Mind*, 17, 44-49
7. Haesler, S. (2007). Programmed for speech (birdsong and human language), *Scientific American Mind*, 18, 66-71
8. Boroditsky L. (2011). How language shapes thought, *Scientific American Mind*, 304, 62-65

-
9. Westly, E. (2011). *The bilingual advantage: learning a second language gives kids' brain a boost*, *Scientific American Mind*, 22, 38-41
 10. Deutsch, D. (2010). *Speaking in tones (language and music)*, *Scientific American Mind*, 21, 36-43
 11. Lubbadeh, J. (2005). *Signing gets a scientific voice*, *Scientific American Mind*, 18, 82-87
 12. Caldwell-Harris, C. (2014). *Kill one to save five? Mais Oui! (about making decisions in a non-native language)*, *Scientific American Mind*, 25, 70-73.

חומר לקריאה נוספת:
NA

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 45 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 45 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: